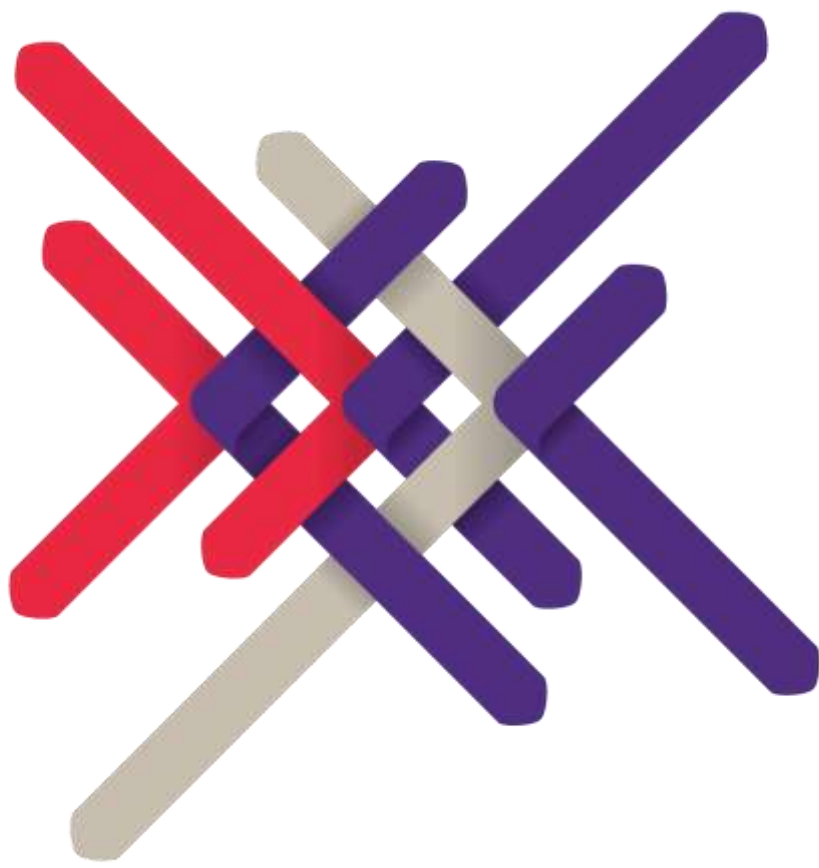

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	9
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	11
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	13
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	15

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0015

Երևան Պլազա

Բիզնես Կենտրոն

Գրիգոր Լուսավորիչ 9

Հ. + 374 10 500 964

Ֆ. + 374 10 500 961

Grant Thornton CJSC

Yerevan Plaza Business Center

9 Grigor Lusavorich street

0015 Yerevan, Armenia

T + 374 10 500 964

F + 374 10 500 961

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետիրոջը.

Վերապահումով կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ (այսուհետ՝ Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով, բացառությամբ մեր եզրակացության «Վերապահումով կարծիքի հիմքեր» բաժնում նկարագրված հարցի հնարավոր ազդեցության, կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքներն ու դրամական հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Վերապահումով կարծիքի հիմքեր

Բանկի վերահսկողությունից դուրս հանգամանքներով պայմանավորված՝ կախված COVID-19-ի համաճարակի տարածման կանխարգելման և Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սանձազերծված ռազմական գործողություններին Հայաստանի Հանրապետության ներգրավվածությամբ, Բանկի ղեկավարությունը լիարժեքորեն չի կարողացել գնահատել 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրամադրված վարկերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի վրա այս հանգամանքների ազդեցությունը: Բացի այդ, Բանկի կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի հաշվարկման մոդելում իրականացված փոփոխությունները հնարավոր է բավարար չլինեն արտացոլելու համար ՀՀ ներկայիս և կանխատեսվող մակրոտնտեսական միջավայրի փոփոխությունների հնարավոր ազդեցությունները: Մենք անկարող էինք ձեռք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի վրա ՀՀ բիզնես միջավայրի փոփոխության ազդեցության վերաբերյալ: Հետևաբար, ստեղծված անորոշության և նախադեպը չունեցող իրավիճակում մենք անկարող էինք որոշել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա այս հանգամանքների

Ֆինանսական ազդեցությունը:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Բացառությամբ «Վերապահումով կարծիքի հիմքեր» բաժնում նկարագրված հարցի՝ մենք որոշել ենք, որ մեր եզրակացությունում ներկայացման ենթակա աուդիտի առանցքային այլ հարցեր չկան:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի տարեկան հաշվետվությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք չենք տրամադրում կարծիք, որը որևէ այլ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Մեր կողմից իրականացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերոնշյալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռքբերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ինչպես նկարագրված է «Վերապահումով կարծիքի հիմք» բաժնում, մենք անկարող էինք ձեռք բերել բավարար քանակի համապատասխան ապացույցներ՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ակտիվների ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի վրա ՀՀ բիզնես միջավայրի փոփոխության ազդեցության վերաբերյալ: Հետևաբար, մենք անկարող ենք եզրակացնել՝ արդյոք այլ տեղեկատվությունը նշված հարցի հետ կապված էականորեն խեղաթյուրված է:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պապասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազմեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Բացի այդ, մենք.

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու և ոչ թե Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի մասին, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող էական թերությունները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց տրամադրում ենք հավաստիացում, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք մեր բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց ներկայացված հարցերից մենք առանձնացնում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Այս հարցերը նկարագրում ենք աուդիտորի եզրակացությունում, եթե օրենսդրությամբ կամ իրավական ակտերով չի արգելվում տվյալ հարցի հանրային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցերը չպետք է ներկայացվեն աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրանց ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրանց ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի ղեկավարը, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Արմեն Հովհաննիսյանն է:

Արմեն Հովհաննիսյան

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն
Առաջադրանքի պատասխանատու

12 ապրիլի 2021թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2020	2019
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	7	27,321,456	22,701,678
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7	(17,038,412)	(14,143,305)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		10,283,044	8,558,373
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	8	335,405	253,808
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	8	(156,108)	(131,698)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		179,297	122,110
Զուտ առևտրային եկամուտ/(ծախս)	9	(26,554)	294,804
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչման գծով զուտ օգուտ		4,838,026	4,272,379
Այլ եկամուտներ	10	736,970	272,157
Արժեզրկման ծախս	11	(5,737,484)	(768,784)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(1,717,430)	(1,366,981)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	20	(176,592)	(170,229)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	21	(22,000)	(16,252)
Այլ ծախսեր	13	(904,084)	(523,689)
Շահույթ մինչև հարկումը		7,453,193	10,673,888
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(1,427,118)	(2,146,085)
Տարվա շահույթ		6,026,075	8,527,803

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2020	2019
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Հոդվածներ, որոնք հերազայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում			
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում (ծանոթ. 14)		-	24,593
		-	24,593
Հոդվածներ, որոնք հերազայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում			
Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)			
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում		(3,699,396)	2,150,324
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		250,006	238,564
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		620,890	(430,000)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում (ծանոթ. 14)		-	274,981
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով զուտ օգուտ/(վնաս)		(2,828,500)	2,233,869
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(2,828,500)	2,258,462
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		3,197,575	10,786,265

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 15-ից մինչև 103-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	27,746,794	24,328,959
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	8,980	-
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	6,824,674	2,072,086
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18	123,498,224	96,611,921
Ներդրումային արժեթղթեր			
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	77,784,974	67,487,498
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	63,064,705	60,572,411
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	19	80,530,321	26,458,580
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		281,865	-
Հիմնական միջոցներ	20	1,760,180	1,989,716
Ոչ նյութական ակտիվներ	21	83,196	64,153
Բռնագանձված ակտիվներ	22	2,266,870	1,161,904
Այլ ակտիվներ	23	2,288,552	1,402,245
Ընդամենը՝ ակտիվներ		<u>386,139,335</u>	<u>282,149,473</u>
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	24	55,923,236	3,412,007
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	168,784	969
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	25	50,823,392	47,734,267
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26	134,700,221	120,840,386
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	27	64,911,905	32,489,020
Ստորադաս փոխառություններ	28	13,826,587	13,353,624
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		-	1,143,955
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	1,713,682	2,408,573
Այլ պարտավորություններ	29	1,139,243	1,031,962
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		<u>323,207,050</u>	<u>222,414,763</u>

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	10,000,200	10,000,200
Էմիսիոն եկամուտ		6,205,548	6,205,548
Գլխավոր պահուստ		25,000,000	20,000,000
Այլ պահուստներ		9,936,706	12,765,206
Զբաղիված շահույթ		11,789,831	10,763,756
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		62,932,285	59,734,710
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		386,139,335	282,149,473

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2021թ. ապրիլի 12-ին՝

Գևորգ Մաչանյան

Գործադիր տնօրեն

Սեդրակ Բաղդասարյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական
հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 15-ից մինչև 103-րդ էջերում ներկայացված կից
ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	20,000,000	11,630,503	1,134,703	10,763,756	59,734,710
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	6,026,075	6,026,075
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	1,086,273	-	-	1,086,273
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ գումար	-	-	-	(4,785,669)	-	-	(4,785,669)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում զուտ փոփոխություններ	-	-	-	250,006	-	-	250,006
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահույթահարկ	-	-	-	620,890	-	-	620,890
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(2,828,500)	-	6,026,075	3,197,575
Հատկացում պահուստին	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
Հաշվեկշիռը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	25,000,000	8,802,003	1,134,703	11,789,831	62,932,285

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	16,000,000	9,396,634	1,110,110	6,235,953	42,842,738
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	8,527,803	8,527,803
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	6,535,856	-	-	6,535,856
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ գումար	-	-	-	(4,385,532)	-	-	(4,385,532)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում զուտ փոփոխություններ	-	-	-	238,564	-	-	238,564
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(430,000)	-	-	(430,000)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	-	-	-	274,981	24,593	-	299,574
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	2,233,869	24,593	8,527,803	10,786,265
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,247,400	4,858,307	-	-	-	-	6,105,707
Հատկացում պահուստին	-	-	4,000,000	-	-	(4,000,000)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	1,247,400	4,858,307	4,000,000	-	-	(4,000,000)	6,105,707
Հաշվեկշիռը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	20,000,000	11,630,503	1,134,703	10,763,756	59,734,710

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 15-ից մինչև 103-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2020	2019
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթ մինչև հարկումը	7,453,193	10,673,888
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	5,737,484	768,784
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	198,592	186,481
Ստացվելիք տոկոսներ	(2,855,171)	(587,715)
Վճարվելիք տոկոսներ	345,023	294,175
Հիմնական միջոցների արժեզրկման ծախս	169,795	-
Արտարժույթային փոխարկումից զուտ (եկամուտ)/ծախս	(701,828)	3,843
Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ վնաս	158,835	-
Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	10,505,923	11,339,456
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(4,602,075)	1,608,520
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(22,239,749)	(24,466,353)
Այլ ակտիվներ	(842,549)	(919,581)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Հետգնման համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	48,999,992	(17,999,992)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(361,463)	7,700,627
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9,391,964	27,264,794
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	969
Այլ պարտավորություններ	58,027	431,186
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր մինչև շահութահարկը	40,910,070	4,959,626
Վճարված շահութահարկ	(2,926,939)	(1,556,193)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	37,983,131	3,403,433

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(67,241,263)	(20,623,474)
Հիմնական միջոցների առք	(73,845)	(42,909)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(41,043)	(8,929)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(67,356,151)	(20,675,312)
<i>Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	-	6,105,707
ՀՀ ԿԲ-ից վարկերի ստացում	3,423,162	742,877
Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի ստացում	494,293	10,925,864
Պարտքային արժեթղթերի թողարկումից զուտ աճ	28,098,352	5,567,520
Ստորադաս փոխառության մարում	-	105
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(45,450)	(36,480)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	31,970,357	23,305,593
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	2,597,337	6,033,714
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբի դրությամբ</i>		
Դրամական միջոցների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ	-	(3,744)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	820,498	83,422
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջի դրությամբ (ծանոթ. 15)	27,746,794	24,328,959
Լրացուցիչ տեղեկատվություն՝		
Ստացված տոկոսներ	24,466,285	22,113,963
Վճարված տոկոսներ	(16,693,389)	(13,849,130)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 15-ից մինչև 103-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում: Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից: Կառավարությունը հաստատել է արդյունավետ կառավարման իր հանձնառությունը, որը ենթադրում է հակակոռուպցիոն ջանքեր, թափանցիկություն և հաշվետվողականություն:

2020թ. մարտ ամսին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը 2019թ. դեկտեմբեր ամսին Չինաստանում բռնկված կորոնավիրուսը (COVID-19) դասակարգեց որպես համաճարակ: Կորոնավիրուսն արդեն իսկ էական ազդեցություն է ունեցել համաշխարհային տնտեսության և խոշոր ֆինանսական շուկաների վրա:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը և կենտրոնական բանկը տնտեսության վրա կորոնավիրուսի ազդեցությունը մեղմացնելու նպատակով իրականացնում են շարունակական միջոցառումներ: Ի թիվս այլ միջոցառումների, վերջիններս ներառում են նաև տուժած ճյուղերի և անհատների փոխառությունների սուբսիդավորում և վարկային «արձակուրդներ»:

Ընդհանուր առմամբ 2020թ. ֆինանսական շուկայում դիտվում է վարկավորման անկում, քանի որ բանկերը վերագնահատում են իրենց հաճախորդների բիզնես-մոդելները, ինչպես նաև վերջիններիս հետագա գործունեության իրականացման հնարավորությունները՝ հաշվի առնելով փոխարժեքի տատանումները և գործարար ակտիվության անկումը:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ իրացվելիության ընթացիկ մակարդակը բավարար է կայուն գործունեության համար: Բանկը օրական կտրվածքով վերահսկում է իր իրացվելիության մակարդակը և, անհրաժեշտության դեպքում, պատրաստ է կիրառել իրացվելիության աջակցության համապատասխան գործիքակազմ:

Իրավիճակն Հայաստանի Հանրապետությունում էլ ավելի է սրվել Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սանձազերծված պատերազմի արդյունքում: Չնայած կնքված զինադադարի համաձայնագրին՝ դեռևս անորոշ են պատերազմի հետևանքները Հայաստանի տնտեսության վրա թե կարճաժամկետ, և թե երկարաժամկետ առումներով:

Վերոնշյալ իրադարձությունները, որոնց ամբողջական հետևանքները դժվար է կանխատեսել ներկա պահին, կարող են հետագայում էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ապագա գործունեության և ֆինանսական կայունության վրա: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում վերը նկարագրվածի հնարավոր ապագա ազդեցությունը բանկի գործունեության վրա:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով, բացառությամբ շենքերի, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2020թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2020թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: (թողնել միայն բանկի համար կիրառելիները)

- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքները,
- Ձեռնարկատիրական գործունեության սահմանում (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ),
- Էականության սահմանումը (ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ),
- Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ),
- COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության արտոնություններ (ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ)

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- «Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (փուլ 2)» (ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 16, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»
- «Մուտքեր նախքան նախատեսված օգտագործումը» (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)
- «Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ)
- Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)
- 2018-2020թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ՖՀՄՍ 1, ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 41, ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ):
- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տես 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ձուտ առևտրային եկամուտ

Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2020թ. դեկտեմբերի 31	2019թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	522.59	479.70
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	641.11	537.26

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դրանց ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման դեպքում ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» կազմված է փողի ժամանակային արժեքի և պարտքային ռիսկի փոխհատուցումից, այլ ռիսկերի և ֆինանսական ակտիվի պահպանման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցումից (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկ և վարչական ծախսեր), ինչպես նաև շահույթի մարժայից: Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման առանձնահատկությունները,
- վաղաժամկետ մարման և երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի պահանջի իրավունքի ակտիվների պայմանավորվածություններ) և
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են դրամի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա տարածվող հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված փոխհատուցման գումարի տարբերությունը (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված ցանկացած կուտակված օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային բաժնային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակային օգուտ/վնաս չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում այդ արժեթղթերի ապաճանաչման դեպքում: Մասնակցությունն ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում, որն առաջանում է կամ պահպանվում է Բանկի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան պասսակման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են առոչինջ: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տես 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տես 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմաններով հիմնավորված նոր ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն զուտան սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- վարկերի տրամադրման պարտավորվածություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք պայմանավորված են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում տեղի ունեցող դեֆոլտ առաջացնող իրադարձություններով:

Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում դեֆոլտի բոլոր հնարավոր դեպքերի հետևանքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված խումբ - ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները դեֆոլտի հավանականության, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի, դեֆոլտի ժամանակ վնասի զեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Դեֆոլտի հավանականություն (PD): Այն տվյալ ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականության գնահատումն է: Դեֆոլտ կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակաշրջանի միայն որոշակի ժամանակահատվածում, եթե պարտականությունը նախկինում չի ապաճանաչվել և շարունակում է մնալ պորտֆելում:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Այն ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ ռիսկի ենթարկված գումարի չափի գնահատումը՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ռիսկի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը՝ անկախ նրանից պայմանագրով նախատեսված է, թե ոչ, պարտավորության սպասվող օգտագործումը և չկատարված վճարումների հաշվեգրված տոկոսները:

Վնասը դիֆոլտի ժամանակ (LGD): Այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է տվյալ ժամանակահատվածում վարկի դիֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:

Դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը և դեֆոլտի ժամանակ վնասը ավելի մանրամասն բացահայտվում են 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տես՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- էմիտենտի կամ փոխառուի էական ֆինանսական դժվարություններ,
- պայմանագրային պայմանների խախտում, օրինակ՝ դեֆոլտ կամ վճարման ուշացում,
- վարկերի պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Բանկն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- փոխառուի հավանական սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորման հավանականություն,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով վերանայված վարկը սովորաբար դիտարկվում է որպես արժեզրկված, միայն եթե առկա չէ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր չստանալու ռիսկը էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- երկրի կարողությունը մուտք գործել կապիտալ շուկաներ նոր պարտքի թողարկման համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների (FVOCI) արժեքը կումից կորուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այդ ակտիվների հաարժեքը հավասար է իրենց իրական արժեքին: Այնուամենայնիվ, արժեքը կումից կորուստները բացահայտվում և ճանաչվում են իրական արժեքի ճշգրտման պահուստում,
- վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
 - Վարկային պարտավորվածության չօգտագործված մասի գծով գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է վարկային պարտավորվածությունների ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները զեղչվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - եթե ֆինանսական գործիքը ունի ինչպես օգտագործված, այնպես էլ չօգտագործված բաղադրիչ և Բանկը հնարավորություն չունի վարկերի տրամադրման պարտավորվածության ակնկալվող պարտքային կորուստները առանձնացնել օգտագործված բաղադրիչի ակնկալվող պարտքային կորուստներից, ապա Բանկը ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների համախմբված պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Համախմբված գումարը ներկայացվում է որպես օգտագործված բաղադրիչի ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում: Օգտագործված բաղադրիչի համախառն գումարի նկատմամբ արժեքը կումից կորուստների ցանկացած գերազանցում ներկայացվում է պահուստի տեսքով:
 - Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստների շրջանակում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեքը կման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում զուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր

Վարկերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով. դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում.

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետգնման և հակադարձ հետգնման համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Զուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

2019թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո կնքված ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,

- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Բանկը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

Բանկը որպես վարձատու

Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, համադրելի ժամանակաշրջանի համեմատ չի փոփոխվել:

Որպես վարձատու՝ Բանկը դասակարգում է իր վարձակալությունները որպես գործառնական կամ ֆինանսական:

Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական, եթե այն փոխանցում է հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքի հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները և գործառնական, եթե նշվածը տեղի չի ունենում:

4.13 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	6	16.67
Տրանսպորտային միջոցներ	7	14.29
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով (մինչև 2020թ. հունվարի 1-ը կիրառվող): Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը

պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Շենքը վերագնահատվում է կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարի հետո: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը: Այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 3-10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց

համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.17 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Երբ Բանկը գնում է իրեն պատկանող արժեթղթերը, դրանք դուրս են գրվում հաշվեկշռից, և հաշվեկշռային արժեքի ու վճարված գումարի տարբերությունն արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ և վարկային պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Վարկային պարտավորվածությունները նախապես որոշված պայմաններով և ժամկետներով վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններն են:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխիքների և վարկային

պարտավորվածությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուսպ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուսպ

Այս պահուսպը արտացոլում է Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Հավատարմագրային գործառնություններ

Բանկն իրականացնում է հավատարմագրային գործառնություններ իր հաճախորդների համար: Բանկը նաև մատուցում է դեպոզիտարիոն ծառայություններ, ինչը ներառում է հաճախորդներին պատկանող արժեթղթերի դեպո հաշիվներով գործառնությունները: Բանկի կողմից կառավարվող ակտիվները, ինչպես նաև դրանցից ծագող պարտավորությունները չեն ներառվում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում: Բանկը կրում է հավատարմագրային գործառնությունների գծով գործառնական ռիսկը, իսկ նշված գործառնությունների վարկային և շուկայական ռիսկը կրում են հաճախորդները:

Հավատարմագրային գործառնություններից ստացված վարձավճարները արտացոլվում են կոմիսիոն և այլ տեսքով եկամուտներում:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Բիզնես մոդել և մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներ

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տես 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 33):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ ծանոթագրություն 32):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում կանխատեսվող տեղեկատվության ներառումը (տես 36.1.2 ծանոթագրություն), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տես 4.4.6 ծանոթագրություն):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների (տես 31 ծանոթագրություն):

6 Անցման բացահայտում

6.1 ՖՀՄՍ 16

ՖՀՄՍ 16-ին անցնելիս Բանկը ճանաչել է լրացուցիչ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ՝ տարբերությունը ճանաչելով չբաշխված շահույթում: Անցման ազդեցությունը ամփոփված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	1 հունվարի 2019թ.
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ- հիմնական միջոցներ	130,759
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	(26,152)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	130,759
Հետաձգված հարկային ակտիվ	26,152
Ընդամենը փոփոխություն սեփական կապիտալում ՖՀՄՍ 16-ի ներդրման արդյունքում	-

Հետևյալ աղյուսակում արտացոլված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունների (ինչպես բացահայտված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվություններում) համադրումը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ.

Ընդամենը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ	163,717
Զեղչում՝ լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքի կիրառմամբ	(32,958)
Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորություններ	130,759
Խելամտորեն որոշված երկարաձգման ընտրանք	-
Ընդամենը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորություններ	130,759

7 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Վարկեր հաճախորդներին	9,374,832	7,834,036
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10,039,987	7,364,380
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	6,922,880	6,913,614
Ֆակտորինգից եկամուտ	463,656	316,057
Վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	90,015	29,854
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	248,289	99,276
Հակադարձ հետգնման գործառնություններ	172,688	138,122
Ակրեդիտիվների գծով եկամուտ	8,796	3,382
Այլ տոկոսային եկամուտ	313	2,957
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	27,321,456	22,701,678

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,528,567	8,455,249
Հետգնման գործառնություններ	1,654,529	1,741,237
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,515,933	1,502,530
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,316,928	2,429,674
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	20,865	13,476
Այլ տոկոսային ծախսեր	1,590	1,139
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	17,038,412	14,143,305

8 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Դրամարկային գործառնություններ	37,214	39,949
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	114,409	103,978
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	87,281	33,235
Բրոքերային գործառնություններ	78,022	59,416
Վճարային քարտերով գործառնություններ	15,443	13,966
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	3,036	3,264
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	335,405	253,808
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	62,955	41,310
Բրոքերային գործառնություններ	72,014	61,992
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	21,139	28,396
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	156,108	131,698

9 Զուտ առևտրային եկամուտ/(ծախս)

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Զուտ եկամուտ/(ծախս) ածանցյալ գործիքներից	(670,859)	4,158
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	644,305	290,646
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ/(ծախս)	(26,554)	294,804

10 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ	-	3,855
Բոնազանձված ակտիվների վաճառքից եկամուտ	670	12,422
Շահաբաժիններից եկամուտ	6,041	5,103
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ	701,828	-
Ֆինանսական միջնորդությունից եկամուտ	16,693	16,460
Ապահովագրական հատուցում	-	-
Արժեթղթերով գործառնություններից եկամուտ	4,051	229,201
Այլ եկամուտ	7,687	5,116
Ընդամենը այլ եկամուտներ	736,970	272,157

11 Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

2020թ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	12-ամսյա ականալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում չարժեզրկված ականալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում արժեզրկված ականալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	(5,168)	-	-	(5,168)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	13,751	-	-	13,751
Վարկեր հաճախորդներին	18	1,246,940	209,009	4,025,825	5,481,774
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	250,006	-	-	250,006
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	(3,804)	-	-	(3,804)
Այլ ակտիվներ	23	1,524	-	-	1,524
Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկային պարտավորվածություններ	31	(599)	-	-	(599)
Ընդամենը արժեզրկման ծախս		1,502,650	209,009	4,025,825	5,737,484

2019թ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	12-ամսյա ականալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում չարժեզրկված ականալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում արժեզրկված ականալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	3,744	-	-	3,744
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	(19,422)	-	-	(19,422)
Վարկեր հաճախորդներին	18	(47,249)	516,861	(84,727)	384,885
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	238,564	-	-	238,564
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	144,109	-	-	144,109
Այլ ակտիվներ	23	(7,141)	-	-	(7,141)
Ֆինանսական երաշխավորություններ	31	24,045	-	-	24,045
Ընդամենը արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)		336,650	516,861	(84,727)	768,784

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	1,715,632	1,356,122
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	1,149	5,216
Այլ	649	5,643
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	1,717,430	1,366,981

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	-	3,843
Թարնկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ վնաս	1,152	-
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	69,736	60,480
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	95,956	109,021
Ներկայացուցչական ծախսեր	31,150	49,797
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	24,480	12,789
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	33,870	7,916
Վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	104,263	64,807
Ապահովագրության գծով ծախսեր	36,656	30,930
Գործուղման ծախսեր	6,490	28,575
Անվտանգության գծով ծախսեր	9,000	8,560
Վճարներ ֆինանսական հաշտարարին	28,313	23,537
Գրասենյակային ծախսեր	13,161	14,949
Վարկերի հավաքագրման վճարներ	18,509	27,201
Հիմնական միջոցների օտարման գծով ծախսեր	169,795	-
Վարկերի տրամադրման ծախսեր (ԱՔՌԱ)	7,802	6,783
Վճարահաշվարկային ծառայություններ (ԱՐԲա)	38,569	34,423
Գովազդի ծախսեր	4,714	8,761
Բարեգործություն	187,331	21,840
Այլ ծախսեր	23,137	9,477
Ընդամենը այլ ծախսեր	904,084	523,689

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	1,578,733	2,263,748
Նախորդ տարիների ճշգրտումներ	(77,614)	-
Հետաձգված հարկ	(74,001)	(117,663)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,427,118	2,146,085

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2019թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված հարկերի մնացորդների հաշվարկվել են 18% դրույքաչափով (2019թ.՝ 18%)

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2019	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	7,453,193		10,673,888	
Շահութահարկ՝ 18% դրույքաչափով (2019: 20%)	1,341,575	18	2,134,778	20
Չնվազեցվող ծախսեր	5,439	-	9,369	-
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարբերություն	2,490	-	930	-
Արտոնություն հաշմանդամություն ունեցող աշխատողներին	-	-	(7,608)	-
Նախորդ տարիների ճշգրտումներ	77,614	1	-	-
Հարկային տոկոսադրույքի փոփոխման ազդեցություն	-	-	8,616	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,427,118	19	2,146,085	20

Հարկային դրույքաչափերի փոփոխություններ և ապագա հարկային վճարների վրա ազդող գործոններ

2019թ. Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքում ընդունվել են փոփոխություններ. 2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կնվազի 20-ից 18% -ի: Հետևաբար, 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետաձգված հարկերի մնացորդների հաշվարկվել են 18% դրույքաչափով: Այս փոփոխությունը հանգեցրել է 8,616 հազար ՀՀ դրամ վնասի, որը կապված է Բանկի շահույթ կամ վնասում ճանաչված ակտիվների վերահաշվարկման հետ և 299,574 հազար ՀՀ դրամի օգուտի կապված

այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հետաձգված հարկային պարտավորությունների վերահաշվարկման հետ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում:

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	01 հունվարի 2020		Այլ համա- պարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2020		
	Զուտ մնացորդ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,616)	6,616	-	-	-	-
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,002	(12,568)	-	(5,566)	-	(5,566)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	133,925	152,259	-	286,184	286,184	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	(2,411,776)	(32,615)	620,890	(1,823,501)	-	(1,823,501)
Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	36,780	(684)	-	36,096	36,096	-
Հիմնական միջոցներ	(226,455)	(10,777)	-	(237,232)	-	(237,232)
Այլ ակտիվներ	1,959	(10,969)	-	(9,010)	-	(9,010)
Այլ պահուստներ	(25,053)	5,244	-	(19,809)	-	(19,809)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	19,396	(28,784)	-	(9,388)	-	(9,388)
Այլ պարտավորություններ	62,265	6,279	-	68,544	68,544	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(2,408,573)	74,001	620,890	(1,713,682)	390,824	(2,104,506)

Հազար ՀՀ դրամ	01 հունվարի 2019	Այլ համա- պարփակ Ֆինանսական արդյունքում ճանաչված					31 դեկտեմբերի 2019	
	Զուտ մնացորդ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(4,748)	(1,868)	-	(6,616)	-	(6,616)		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,499	(497)	-	7,002	7,002	-		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	146,808	(12,883)	-	133,925	133,925	-		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	(2,320,401)	63,644	(155,019)	(2,411,776)	-	(2,411,776)		
Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	12,045	24,735	-	36,780	36,780	-		
Հիմնական միջոցներ	(245,927)	(5,121)	24,593	(226,455)	-	(226,455)		
Այլ ակտիվներ	11,464	(9,505)	-	1,959	1,959	-		
Այլ պահուստներ	(28,613)	3,560	-	(25,053)	-	(25,053)		
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	19,396	-	19,396	19,396	-		
Այլ պարտավորություններ	26,063	36,202	-	62,265	62,265	-		
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(2,395,810)	117,663	(130,426)	(2,408,573)	261,327	(2,669,900)		

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,951,867	2,155,378
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	24,726,715	17,747,800
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	885,647	3,055,208
Մինչև 90 օր տևողությամբ ավանդաններ	182,565	1,375,741
	27,746,794	24,334,127
Արժեզրկումից պահուստներ	-	(5,168)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27,746,794	24,328,959

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվարկվել են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2%) և արտարժույթով որոշ միջոցների 18%-ի չափով ամբողջությամբ ՀՀ դրամով: 2019թ. հունիսից բանկերը արտարժույթով ներգրավված միջոցների 10%-ը պահուստավորում են ՀՀ դրամով և 8%-ը՝ արտարժույթով: Այդ միջոցները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 14,025,198 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 13,781,523 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի թղթակցային հաշիվներ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), բաղառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, որի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	5,168	1,424
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(5,168)	3,744
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	5,168

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Արժույթի և տոկոսադրույքի սվոպերը դրամական միջոցների մեկը մյուսով փոխարինման ապահովումներ են: Սվոպերը հանգեցնում են արտարժույթների տնտեսական փոխանակման: Բանկի պարտքային ռիսկը ներկայացնում է սվոպային պայմանագրերի փոխարինման

պոտենցիալ ծախս, այն դեպքում, եթե պայմանագրային կողմերը չմարեն իրենց պարտավորությունները:

Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպաստավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Պայմանա- կան գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավո- րությունների իրական արժեք	Պայմանա- կան գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավո- րությունների իրական արժեք
Արտարժույթով պայմանագրեր	2,808,844	-	68,369	561,147	-	969
Արժեթղթերի ֆորվարդ	2,111,914	8,980	100,415	-	-	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	4,920,758	8,980	168,784	561,147	-	969

17 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վարկեր բանկերին	317,338	-
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	1,474,747	-
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	877,327	394,144
Ավանդներ բանկերում	2,005,082	-
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	310,000	360,000
Դեպոնացված միջոցներ բանկերում	145,890	129,336
Դեպոնացված միջոցներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	705,056	940,346
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր վարկային կազմակերպությունների հետ	1,011,058	280,453
Ռեգուլյար գնման պայմանագրեր՝ արտարժույթով սփոթ գործարքներ	4,405	-
Այլ հաշիվներ	34,065	14,350
	6,884,968	2,118,629
Արժեզրկումից պահուստներ	(60,294)	(46,543)
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,824,674	2,072,086

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 446,851 հազար դրամ գումարի չափով դեպոնացված միջոցները ֆինանսական կազմակերպություններում (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 679,700 հազար դրամ՝ Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիայում մարքետ մեյքերության պայմանագրերով ստանձնված պարտավորությունների կատարման միջոցներ) իրենցից ներկայացնում են ՎԶԵԲ-ում սառեցված միջոցներ հետգնման պայմանագրերով ստանձնված պարտավորությունների կատարման համար:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի որևէ բանկի տրված միջոցներ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	46,543	65,965
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	13,751	(19,422)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	60,294	46,543

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020		2019	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի հաշվեկշռային արժեք
ՀՀ կառավարության պարտատոմսեր արտարժույթով	-	-	281,149	280,453
ՀՀ կառավարության տեղական արժույթով	1,045,623	1,011,058	-	-
Ընդամենը գրավադրված ակտիվներ և հակադարձ ռեպո պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	1,045,623	1,011,058	281,149	280,453

18 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	16,620,599	(567,371)	16,053,228	11,658,499	(189,796)	11,468,703
Սպառողական վարկեր	2,257,717	(828,107)	1,429,610	2,441,448	(184,821)	2,256,627
Վարկային քարտեր	426,411	(7,132)	419,279	335,263	(9,974)	325,289
Հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր	130,094	(796)	129,298	2,618,459	(16,312)	2,602,147
	19,434,821	(1,403,406)	18,031,415	17,053,669	(400,903)	16,652,766
<i>Առևտրային վարկեր</i>						
Առևտուր	19,233,313	(586,593)	18,646,720	14,345,704	(319,655)	14,026,049
Արդյունաբերություն	45,884,356	(3,704,208)	42,180,148	32,553,479	(775,779)	31,777,700
Գյուղատնտեսություն	13,032,676	(290,892)	12,741,784	10,832,540	(270,499)	10,562,041
Շինարարություն	16,072,482	(91,440)	15,981,042	10,382,582	(65,149)	10,317,433
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	1,669,336	(31,873)	1,637,463	582,406	(12,018)	570,388
Այլ	14,407,496	(127,844)	14,279,652	12,922,404	(216,860)	12,705,544
	110,299,659	(4,832,850)	105,466,809	81,619,115	(1,659,960)	79,959,155
Ընդամենը	129,734,480	(6,236,256)	123,498,224	98,672,784	(2,060,863)	96,611,921

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը, այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,121,596 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 492,214 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 10.75% (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 11.77%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և Ռուբլիով վարկերի համար 7.87% (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8.59%):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 43,591,440 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 33.6%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 42,108,899 հազար դրամ կամ 42.6 %):

տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (տես՝ ծանոթագրություն 32): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 798,142 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,053,196 հազար դրամ):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ փոխառու և կապակցված կողմերի խումբ, որոնց վարկի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: Այս վարկերի համախառն արժեքը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 12,580,695 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18,598,822 հազար դրամ, համախառն վարկային պորտֆել, որը տրամադրվել է երկու փոխառուներին և կապակցված կողմերի խմբին):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2020

	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	230,218	161,624	9,061	400,903
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- փոխանցում 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	5,131	(5,131)	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	(5,841)	5,841	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	(259)	(108,846)	109,105	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	19,015	95,382	706,773	821,170
Նոր տրամադրված վարկեր	259,550	9,540	-	269,090
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(87,757)	(87,757)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	507,814	158,410	737,182	1,403,406

	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	853,604	770,268	36,088	1,659,960
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- փոխանցում 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	16,977	(16,977)	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	(26,590)	26,590	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	(3,689)	(291,873)	295,562	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(66,401)	(65,125)	2,053,714	1,922,188
Նոր տրամադրված վարկեր	1,034,776	169,212	1,265,338	2,469,326
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,218,624)	(1,218,624)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,808,677</u>	<u>592,095</u>	<u>2,432,078</u>	<u>4,832,850</u>

	12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	87,876	177,502	24,885	290,263
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- փոխանցում 12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	42,944	(42,944)	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	(2,372)	21,523	(19,151)	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	(243)	(7,596)	7,839	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(43,828)	6,153	538,298	500,623
Նոր տրամադրված վարկեր	145,841	6,986	-	152,827
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(542,810)	(542,810)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	230,218	161,624	9,061	400,903

	12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	715,265	567,633	47,422	1,330,320
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- փոխանցում 12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	295,404	(295,404)	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	(4,646)	4,646	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	(3,157)	(10,329)	13,486	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(753,753)	(236,833)	(624,882)	(1,615,468)
Նոր տրամադրված վարկեր	604,491	740,555	1,857	1,346,903
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	598,205	598,205
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	853,604	770,268	36,088	1,659,960

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նոր տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը 56,214,804 հազար դրամ էր (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 56,813,690 հազար դրամ):

Վարկային պորտֆելի ականավոր պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել պորտֆելի համախառն չափի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Բանկն ընդունել է արժեթղթեր՝ որպես գրավ առևտրային վարկերի համար, որոնք թույլատրվում են վաճառել կամ վերագրավադնել: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի հաշվեկշռային արժեքը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի հաշվեկշռային արժեքը
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	119,576	114,406	2,647,911	2,618,459
Արտարժույթով կորպորատիվ բաժնետոմսեր	25,769	15,688	-	-
Ընդամենը գրավադրված ակտիվներ և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	145,345	130,094	2,647,911	2,618,459

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ, դեբիտորական պարտքեր՝		
Մինչև 1 տարի	424,986	144,709
Մինչև 1 տարի և 5 տարուց ավելի	1,426,844	529,525
5 տարուց ավելի	502,846	110,082
	2,354,676	784,316
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	(685,340)	(201,910)
Պահուստ	(31,873)	(12,018)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	1,637,463	570,388

Ֆինանսական վարձակալության գծով ենթադրվող տոկոսադրույքը կազմում է 12.62% (2019թ.՝ 11.57%):

Ինչպես նշված է 33 ծանոթագրությունում, 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 35 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 36 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 32 ծանոթագրությունում:

19 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	63,265,237	60,772,660
Արժեզրկումից պահուստներ	(200,532)	(200,249)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	63,064,705	60,572,411
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	1,515,274
Արժեզրկումից պահուստներ	-	(4,087)
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	-	1,511,187

Ամորտիզացված արժեքով չափվող, ինչպես նաև հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2020	2019
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ. հունվարի 1-ի դրությամբ	204,336	60,227
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(3,804)	144,109
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	200,532	204,336

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր- ՀՀ պետական պարտատոմսեր	67,642,663	60,821,335
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր- կորպորատիվ պարտատոմսեր	10,078,161	6,598,488
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր- բաժնային ներդրումներ	64,150	67,675
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	77,784,974	67,487,498
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ	80,530,321	24,947,393

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ինչպես նաև հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	353,580	115,016
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	250,006	238,564
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	603,586	353,580

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանզի իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	7.12-16.52	2022-2050	7.12-16.62	2021-2047
ՀՀ պետական պարտատոմսեր արտարժույթային	3.84-6.86	2025-2029	3.84-6.63	2025-2029
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	2.25-12.50	2021-2025	4.33-12.50	2020-2022

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	8.00-10.69	2025-2047	10.63-10.69	2047

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով այլ բանկերում, Բանկի դեֆոլտի բացակայության դեպքում գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով, բայց գործընկերոջ կողմից պայմանագրի ժամկետի ավարտին արժեթղթերը հետ վերադարձնելու պայմանով: Բանկը սահմանել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված բոլոր հիմնական ռիսկերն ու հատույցները և հետևաբար, չի ապաճանաչում դրանք: Որպես պարտավորությունների ապահովություն գրավադրված ֆինանսական ակտիվների ընդհանուր գումարը, ներառյալ վերոնշյալ գումարները, 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է

80,530,321 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 26,462,667 հազար դրամ): Տե՛ս ծանոթագրություններ 24, 25:

20 Հիմնական միջոցներ

	Շենքեր	Կապիտալ ներդրումներով վարձակալված հիմնական միջոցներում	Սարքա- վորումներ	Համակար- գիչներ և կապի միջոցներ	Գրասե- նյակային սարքա- վորում	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
						Շենքեր	
<i>Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք</i>							
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,016,722	45,395	244,279	124,115	143,947	-	2,574,458
ՖՀՄՍ 16-ի ներդրման ազդեցությունը (ծանոթ. 6)	-	-	-	-	-	130,759	130,759
Ավելացում	881	-	31,906	132	9,990	-	42,909
Օտարում	-	-	(5,903)	-	(1,628)	-	(7,531)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,017,603	45,395	270,282	124,247	152,309	130,759	2,740,595
Ավելացում	-	13,670	46,286	-	13,889	43,006	116,851
Օտարում	-	-	(5,579)	-	(13,247)	-	(18,826)
Արժեզրկման ծախս	(196,341)	-	-	-	-	-	(196,341)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,821,262	59,065	310,989	124,247	152,951	173,765	2,642,279
<i>Կուրսակված մաշվածություն</i>							
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	227,250	13,199	164,777	70,004	112,951	-	588,181
Տարվա ծախս	84,394	6,786	25,217	14,462	10,337	29,033	170,229
Օտարում	-	-	(5,903)	-	(1,628)	-	(7,531)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	311,644	19,985	184,091	84,466	121,660	29,033	750,879
Տարվա ծախս	84,564	9,087	27,915	8,040	10,144	36,842	176,592
Օտարում	-	-	(5,579)	-	(13,247)	-	(18,826)
Արժեզրկման ծախս	(26,546)	-	-	-	-	-	(26,546)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	369,662	29,072	206,427	92,506	118,557	65,875	882,099
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,705,959	25,410	86,191	39,781	30,649	101,726	1,989,716
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,451,600	29,993	104,562	31,741	34,394	107,890	1,760,180

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի շենքի վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները: Իրական արժեքով շենքի գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողի կողմից ներկայացված արդյունքները:

Հիմնական միջոցների իրական արժեքի հիերարխիայի համար տես ծանոթագրություն 33.3-ը:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց իրական արժեքից:

Եթե վերագնահատված հիմնական միջոցները՝ շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կունենային հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Սկզբնական արժեք	748,647	748,647
Կուտակված մաշվածություն	(234,992)	(210,037)
Հաշվեկշռային արժեք	513,655	538,610

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել գլխամասային գրասենյակի համար:

Յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Վարձակալության գծով պարտավորությունները ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության այլ պարտավորություններ տողում (տե՛ս ծանոթագրություն 29):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 261,950 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 202,643 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը նախնական պայմանագիր ունի նոր գրասենյակային շենք ձեռք բերելու համար, նոր մասնաշենքի պայմանագրային գումարը կազմում է 1,500,000 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես): 2020թ. Բանկն արդեն որպես կանխավճար վճարել է 1,030,000 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 500,000 հազար դրամ (ծանոթ. 23): Բանկի ղեկավարությունը հատկացրել է

անհրաժեշտ ռեսուրսներ այս պարտավորության մարման համար: Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ հետագա զուտ եկամուտները և ֆինանսավորումը կբավարարեն վճարելու այս և նմանատիպ այլ պարտավորությունները:

21 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Համակարգչային ծրագրեր	Արտոնագրեր	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>			
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	97,087	67,738	164,825
Ավելացում	5,367	3,562	8,929
Օտարում	(2,153)	(1,737)	(3,890)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100,301	69,563	169,864
Ավելացում	29,192	11,851	41,043
Օտարում	(12,160)	(1,504)	(13,664)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	117,333	79,910	197,243
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>			
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	80,222	13,126	93,348
Մասհանումներ	7,782	8,470	16,252
Օտարում	(2,152)	(1,737)	(3,889)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	85,852	19,859	105,711
Մասհանումներ	12,826	9,174	22,000
Օտարում	(12,160)	(1,504)	(13,664)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	86,518	27,529	114,047
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>			
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,449	49,704	64,153
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,815	52,381	83,196

Պայմանագրային պարտավորություններ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի որևէ պայմանագրային պարտավորություն (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

22 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ

Ֆինանսական ակտիվների մանրամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Անշարժ գույք	1,910,001	805,035
Այլ ակտիվներ	356,869	356,869
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	2,266,870	1,161,904

23 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	215,989	98,143
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	8,489	5,248
	224,478	103,391
Արժեզրկումից պահուստ	-	(3,412)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	224,478	99,979
Կանխավճարներ	1,127,007	1,075,199
Ոսկու ձուլակտորներ	834,280	114,016
Հաշվեգրված ծախսեր	81,753	101,326
Պահեստ	12,144	9,048
Այլ ակտիվներ	8,890	2,677
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,064,074	1,302,266
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,288,552	1,402,245

Կանխավճարները ներառում են Բանկի կողմից կապակցված կողմին կատարված 1,030,000 հազար դրամի չափով կանխավճարները (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 500,000 հազար դրամ), որպես Բանկի ընդհանուր 1,500,000 հազար դրամ արժեքով նոր մասնաշենքի կառուցման երաշխիք (ծանոթ.՝ 20):

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	3,412	11,503
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	1,524	(7,141)
Զուտ դուրսգրում	(4,936)	(950)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	3,412

24 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հետգնման պայմանագրերով վարկեր	49,014,600	-
Վարկեր «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ից	6,908,636	3,412,007
	55,923,236	3,412,007

«Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ից վարկերը ներգրավվել են «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» և «ՀՀ ՓՄՁ-ների Վարկավորում» վարկային ծրագրերի շրջանակում: Այս վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը 5.90% է (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5.98%): Հետգնման պայմանագրերով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը 5.90% է:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ ոչինչ):

25 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	17,814,397	15,748,747
Վարկեր ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններից	5,633,386	2,373,648
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	3,015,353	5,162,563
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	900,337	814,285
Ակրեդիտիվ	1,141,872	1,058,545
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	23,534	23,987
Հետգնման պայմանագրերով վարկեր	22,280,410	22,543,366
Այլ պարտավորություններ	14,103	9,126
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	50,823,392	47,734,267

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից, responsAibility SICAV (Lux) և responsAibility Միկրո և ՓՄՁ ֆինանսավորման ֆոնդերից ստացված վարկերը:

Ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր վարկերն ունեն հաստատուն և լողացող տոկոսադրույքներ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6.81% (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6.97%) 3.43% ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4.55%) 3.19%՝ Եվրոյով պարտավորությունների (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2.39%) և 6.7%՝ ռուբլիով պարտավորությունների համար:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ընդամենը երկու ֆինանսական կազմակերպություն (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10% -ը: Այս վարկերի և ավանդների համախառն արժեքը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 34,520,267 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 28,685,212 հազար դրամ):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ նույնպես):

26 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>ՀՀ կառավարություն</i>		
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
	20,000	20,000
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	13,596,404	14,519,266
Ժամկետային ավանդներ	82,215,419	71,061,788
	95,811,823	85,581,054
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/ցպահանջ հաշիվներ	13,857,381	13,645,105
Ժամկետային ավանդներ	25,011,017	21,594,227
	38,868,398	35,239,332
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	134,700,221	120,840,386

Վարկերը և ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը իրենցից ներկայացնում են «Տնտեսության կայունության վարկավորման» ծրագրի շրջանակներում ստացված միջոցները:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովագրություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար

14,106,500 հազար դրամ գումարով (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,713,755 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի փոխկապակցված հաճախորդների երկու խումբ (ներառյալ կապակցված անձինք, ծանոթ. 32) (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10% -ը: Այս մնացորդների համախառն արժեքը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 104,963,288 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 97,624,271 հազար դրամ):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 10.95% (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 11.46%) ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար 4.85% և Եվրոյով պարտավորությունների համար 3.96% (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4.92% և 2.57%)

27 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ոչ ընթացիկ պարտատոմսեր	64,911,905	32,489,020
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	64,911,905	32,489,020

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2019թ.՝ ոչինչ):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի փոխկապակցված հաճախորդների երեք խումբ (ներառյալ կապակցված անձինք, ծանոթ. 32) (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ), որոնց պարտատոմսերի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10% -ը: Այս մնացորդների համախառն արժեքը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 46,395,209 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 17,449,085 հազար դրամ):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Պարտատոմսի տեսակը	Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Անվանական արժեք	Քանակ	%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
AMSWISB26ER6	15.06.17	AMD	50,000	40,000	12.75	15.06.2021	2,000,000,000
AMSWISB27ER4	24.05.18	AMD	50,000	120,000	11.50	24.05.2023	6,000,000,000
AMSWISB25ER8	15.06.17	EUR	100	100,000	5.00	15.06.2023	10,000,000
AMSWISB24ER1	15.06.17	USD	100	100,000	6.75	15.06.2024	10,000,000
AMSWISB29ER0	22.11.18	USD	100	100,000	6.00	22.11.2024	10,000,000
AMSWISB28ER2	24.05.18	USD	100	60,000	6.50	24.05.2025	6,000,000
AMSWISB2AER6	02.05.19	USD	100	50,000	6.50	02.05.2025	5,000,000
AMSWISB2BER4	02.05.19	EUR	100	30,000	4.00	02.05.2023	3,000,000
AMSWISB2CER2	01.06.20	AMD	50,000	200,000	9.00	01.06.2025	10,000,000,000
AMSWISB2DER0	01.06.20	USD	100	100,000	6.00	01.06.2026	10,000,000
AMSWISB2EER8	01.06.20	EUR	100	100,000	3.50	01.06.2025	10,000,000
AMSWISB2FER5	28.09.20	AMD	50,000	200,000	8.50	28.09.2026	10,000,000,000

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ ոչինչ):

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը թողարկված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Իրավաբանական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	13,826,587	13,353,624
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	13,826,587	13,353,624

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ ոչինչ):

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է Բանկի կապակցված կողմից ստացված գումարները (տես՝ ծանոթագրություն 32):

Իրավաբանական անձանց կողմից տրամադրված ստորադաս փոխառությունների մնացորդը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

31 դեկտեմբերի 2020թ.				
Տրամադրման տարի	Արժույթ	%	Մարման ժամկետ, Գումար, հազար ՀՀ դրամ	Տարի
2015թ.	ԱՄՆ դոլար	3	9	2,613,809
2016թ.	ԱՄՆ դոլար	8	7	2,624,977
2016թ.	ՀՀ դրամ	14	7	8,064,438
2016թ.	ԱՄՆ դոլար	3	7	523,363
Ընդամենը ստորադաս փոխառություններ				13,826,587

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վճարվելիք գումարներ	228,730	284,879
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	126,176	107,755
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	382,738	342,998
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	737,644	735,632
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	279,567	224,911
Ստացված կանխավճարներ	30,034	38,107
Պահուստներ*	29,195	29,794
Այլ	62,803	3,518
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	401,599	296,330
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,139,243	1,031,962

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխիքների գծով կորուստներից: Վարկային պարտավորությունների և ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տես 31 ծանոթագրությունում:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել գլխամասային գրասենյակի համար: Յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Վարձակալության գծով պարտավորությունները ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության այլ պարտավորություններ տողում (տե՛ս ծանոթագրություն 20):

Գույքի վարձակալությունները հիմնականում ունեն սկսած 0.6 տարուց մինչև 2.6 տարի վարձակալության ժամկետ: Վարձակալության վճարները հիմնականում ֆիքսված են:

Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	107,755	130,759
Ավելացում	43,006	-
Տոկոսի կուտակում	20,865	13,476
Վճարումներ	(45,450)	(36,480)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	126,176	107,755

2020թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 11.1% (2019թ.՝ 11.2%):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են համապատասխան հիմքում ընկած ակտիվներով: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չզեղչված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 35-ում:

30 Սեփական կապիտալ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 16,667 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600 հազար ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Էյչ-Վի-Էս Հոլդինգ Ս.ա.թ.լ.	8,752,800	87.53
«Բելեգինգսմաշեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ	1,247,400	12.47
	10,000,200	100

2020թ. Բանկը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 1,247,400 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

31 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Բանկի կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստներ չեն ձևավորվել:

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	4,144,978	3,857,459
Տրամադրված երաշխիքներ	4,123,067	1,829,400
Ֆակտորինգային սահմանաչափի չօգտագործված մաս	4,691,236	3,593,149
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,959,281	9,280,008

Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև: Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են այլ պարտավորություններում (տես ծանոթագրություն 18):

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ. 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	31 դեկտեմբերի 2019թ. 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ
---------------	---	---

Ֆինանսական երաշխիքներ

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	29,794	5,749
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(599)	24,045
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	29,195	29,794

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 20, 21 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքեան:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2020		2019	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	2,004,164	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված	546,838	-	4,082,332	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(2,481,002)	-	(2,078,168)	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	70,000		2,004,164	
Արժեզրկումից պահուստ	-		(380)	
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	70,000	-	2,003,784	-

Հազար ՀՀ դրամ

	2020		2019	
	Ղեկավար		Ղեկավար	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	անձնակազմը և կապակց- ված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	անձնակազմը և կապակց- ված կողմեր
<i>Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	2,162,452	-	-	-
Տարվա ընթացքում մարված	(157,370)	-	-	-
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	2,005,082	-	-	-
Արժեզրկումից պահուստ	(18,306)	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,986,776	-	-	-
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	9,586,904	768,122	7,184,937	455,371
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	7,055,700	601,587	12,309,967	504,659
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(4,061,909)	(270,234)	(9,908,000)	(191,908)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	12,580,695	1,099,475	9,586,904	768,122
Արժեզրկումից պահուստ	(289,643)	(183,437)	(356,702)	(44,423)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,291,052	916,038	9,230,202	723,699
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,246	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված	226,908	-	2,642,656	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(225,606)	-	(2,634,410)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,548	-	8,246	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	67,653,561	221,567	52,224,433	134,235
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	109,995,187	13,205,772	76,723,876	8,030,350
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(93,418,295)	(13,187,021)	(61,294,748)	(7,943,018)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,230,453	240,318	67,653,561	221,567

Հազար ՀՀ դրամ

	2020		2019	
	Ղեկավար		Ղեկավար	
	Բաժնետերերի և կապակցված կողմեր	անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերերի և կապակցված կողմեր	անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Թողարկված պարտավորումներ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	12,575,995	683,304	11,980,249	521,321
Տարվա ընթացքում ստացված	25,663,238	633,985	3,253,743	323,847
Տարվա ընթացքում վճարված	(4,353,851)	(183,605)	(2,657,997)	(161,865)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,885,382	1,133,684	12,575,995	683,304
<i>Ստորադաս փոխառություն</i>				
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,826,587	-	13,353,624	-
<i>Զօգրագործված վարկային պարտավորվածություններ</i>	128,828	34,283	172,053	20,491
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային եկամուտ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով	-	-	4,164	-
Տոկոսային եկամուտ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	157,527	-	-	-
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրամադրված վարկերի գծով	821,007	60,917	667,833	44,050
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների գծով	(7,824,969)	(6,017)	(5,806,536)	(4,173)
Տոկոսային ծախսեր թողարկված պարտատոմսերի գծով	(1,703,607)	(63,733)	(1,005,526)	(47,297)
Տոկոսային ծախսեր ստորադաս փոխառության գծով	(1,410,110)	-	(1,463,475)	-
Վարկային կորուստների արժեզրկման (ծախս)/ հակադարձում	49,133	(139,014)	(284,853)	(39,869)

Բաժնետերերին, ղեկավար անձնակազմին և կապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2021-2034թթ. ընկած ժամանակահատվածում և դրանց միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.22% (2019թ.՝ 7.18%):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 62.5% (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 55.9%) կազմում են բաժնետիրոջից (Բանկի վերջնական վերահսկող Վարդան Սիրմաքեսից) և նրա հետ կապակցված անձանցից ներգրավված միջոցները, որի գծով վճարված տարեկան տոկոսային ծախսերը կազմում են ընդհանուր տոկոսային ծախսերի 74.3% (2019թ.՝ 68.7%):

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	624,376	376,907
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	624,376	376,907

33 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).
- Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

33.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը ո՞ր դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	27,746,794	-	27,746,794	27,746,794
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	6,824,674	-	6,824,674	6,824,674
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	123,498,224	-	123,498,224	123,498,224
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր)	-	76,751,222	-	76,751,222	63,064,705
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	224,478	-	224,478	224,478
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	55,923,236	-	55,923,236	55,923,236
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	50,823,392	-	50,823,392	50,823,392
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	134,700,221	-	134,700,221	134,700,221
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	65,993,662	-	65,993,662	64,911,905
Ստորադաս փոխառություն	-	13,826,587	-	13,826,587	13,826,587
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	737,644	-	737,644	737,644

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	24,328,959	-	24,328,959	24,328,959
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	2,072,086	-	2,072,086	2,072,086
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	96,605,703	-	96,605,703	96,611,921
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր)	-	70,669,202	-	70,669,202	62,083,598
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	99,979	-	99,979	99,979

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	3,412,007	-	3,412,007	3,412,007
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	47,734,267	-	47,734,267	47,734,267
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	120,840,386	-	120,840,386	120,840,386
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	32,489,020	-	32,489,020	32,489,020
Ստորադաս փոխառություն	-	13,353,624	-	13,353,624	13,353,624
Այլ պարտավորություններ	-	735,632	-	735,632	735,632

*Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների
նկատմամբ*

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 4% մինչև 18% տարեկան (2019թ.՝ 4% մինչև 21% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

33.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ</i>				
Պարտատոմսեր	8,872,948	149,378,197	-	158,251,145
Բաժնային ներդրումներ	28,075	36,075	-	64,150
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	8,980	-	8,980
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	(168,784)	-	(168,784)
Ընդամենը	8,901,023	149,254,468	-	158,155,491

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ</i>				
Պարտատոմսեր	5,356,507	87,010,709	-	92,367,216
Բաժնային ներդրումներ	35,957	31,718	-	67,675
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	(969)	-	(969)
Ընդամենը	5,392,464	87,041,458	-	92,433,922

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Գնանշվող ներդրումներ

Բոլոր ցուցակված արժեթղթերը և պարտատոմսերը թողարկվել են Հայաստանում հրապարակայնորեն գնանշվող ընկերությունների կողմից:

Չգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու նպատակով:

Չգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, արպես կանոն, դիտարկելի է:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փական գինը:

Ընդհանրապես, Բանկի կողմից իրականացվող ածանցյալները չեն շրջանառվում գործող շուկաներում: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը, օր.՝ շուկայի արժույթի փոխանակման դրույքը (մակարդակ 2): Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժույթային ֆորվարդային պայմանագրերից:

33.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Շենքեր	-	1,821,262	-	1,821,262
Ընդամենը	-	1,821,262	-	1,821,262

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Շենքեր	-	2,017,603	-	2,017,603
Ընդամենը	-	2,017,603	-	2,017,603

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի և վերստուգիչ հանձնաժողովի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական մոտեցումը, որն արտացոլում է նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում է վերոնշյալ հոդին

հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Շենքը վերագնահատվել է 2016թ փետրվարի 8-ին՝ կիրառելով շուկայական, եկամտային և ծախսային մեթոդների համադրություն:

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա:

Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների շարժը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
<i>Ոչ ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Հունվարի 1-ի դրությամբ	2,017,603	2,016,722
Առք	-	881
Արժեզրկում	(196,341)	-
Զուտ իրական արժեք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,821,262</u>	<u>2,017,603</u>

34 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ճանաչված Ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորու- թյունների համախառն գումար՝ հաշվանցված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորու- թյունների զուտ գումար՝ ներկայացված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել			
			Ֆինանսա- կան գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ	
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հակադարձ հետգնման համաձայնագրեր (Ծանոթ.17, 18)	1,141,152	-	1,141,152	-	1,141,152	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրերով վարկեր (Ծանոթ. 24, 25)	71,295,010	-	71,295,010	(80,530,321)	-	(9,235,311)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ճանաչված Ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորու- թյունների համախառն գումար՝ հաշվանցված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորու- թյունների զուտ գումար՝ ներկայացված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել			
			Ֆինանսա- կան գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ	
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հակադարձ հետգնման համաձայնագրեր (Ծանոթ. 17, 18)	2,898,912	-	2,898,912	-	2,898,912	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրերով վարկեր (Ծանոթ. 25)	22,543,366	-	22,543,366	(26,462,667)	-	(3,919,301)

35 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ցախահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27,746,794	-	27,746,794	-	-	-	27,746,794
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	14	171	185	712	8,083	8,795	8,980
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,984,131	4,444,545	6,428,676	395,998	-	395,998	6,824,674
Հաճախորդներին տրված վարկեր	3,905,883	39,076,774	42,982,657	59,104,405	21,411,162	80,515,567	123,498,224
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	65,310	6,874,070	6,939,380	7,944,726	62,900,868	70,845,594	77,784,974
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	2,054,480	2,054,480	996,580	60,013,645	61,010,225	63,064,705
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	75,407,917	5,122,404	80,530,321	-	-	-	80,530,321
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	224,478	-	224,478	-	-	-	224,478
	109,334,527	57,572,444	166,906,971	68,442,421	144,333,758	212,776,179	379,683,150

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	49,604,562	632,828	50,237,390	3,880,252	1,805,594	5,685,846	55,923,236
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	68,651	8,008	76,659	33,354	58,771	92,125	168,784
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,878,095	21,925,921	42,804,016	7,550,087	469,289	8,019,376	50,823,392
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	41,446,841	21,079,217	62,526,058	68,588,321	3,585,842	72,174,163	134,700,221
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	2,740,185	2,740,185	46,945,820	15,225,900	62,171,720	64,911,905
Ստորադաս փոխառություն	78,097	-	78,097	13,748,490	-	13,748,490	13,826,587
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	3,645	42,238	45,883	80,293	-	80,293	126,176
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	611,468	-	611,468	-	-	-	611,468
	112,691,359	46,428,397	159,119,756	140,826,617	21,145,396	161,972,013	321,091,769
Զուտ Դիրք	(3,356,832)	11,144,047	7,787,215	(72,384,196)	123,188,362	50,804,166	58,591,381
Կուտակված ճեղքվածք	(3,356,832)	7,787,215		(64,596,981)	58,591,381		

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան- րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան- րագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,328,959	-	24,328,959	-	-	-	24,328,959
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,845,186	162,994	2,008,180	63,906	-	63,906	2,072,086
Հաճախորդներին տրված վարկեր	3,465,151	25,363,454	28,828,605	53,181,189	14,602,127	67,783,316	96,611,921
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	24,037	320,752	344,789	7,203,456	59,939,253	67,142,709	67,487,498
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	1,811,203	1,811,203	-	58,761,208	58,761,208	60,572,411
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	20,489,632	5,968,948	26,458,580	-	-	-	26,458,580
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	99,979	-	99,979	-	-	-	99,979
	50,252,944	33,627,351	83,880,295	60,448,551	133,302,588	193,751,139	277,631,434
<i>Պարտավորություններ</i>							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	302,714	270,898	573,612	2,006,735	831,660	2,838,395	3,412,007
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	969	969	-	-	-	969
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21,875,201	16,274,798	38,149,999	9,077,800	506,468	9,584,268	47,734,267
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	28,990,383	14,051,517	43,041,900	58,364,721	19,433,765	77,798,486	120,840,386
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	36,864	2,597,076	2,633,940	24,578,380	5,276,700	29,855,080	32,489,020
Ստորադաս փոխառություն	76,924	-	76,924	13,276,700	-	13,276,700	13,353,624
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,012	23,633	25,645	82,110	-	82,110	107,755
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	552,873	75,004	627,877	-	-	-	627,877
	51,836,971	33,293,895	85,130,866	107,386,446	26,048,593	133,435,039	218,565,905
Զուտ դիրք	(1,584,027)	333,456	(1,250,571)	(46,937,895)	107,253,995	60,316,100	59,065,529
Կուտակված ճեղքվածք	(1,584,027)	(1,250,571)		(48,188,466)	59,065,529		

36 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրինություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն իրականացնում է վարկային ռիսկի ընդհանուր կառավարումը և վերահսկողությունը, հաստատում է վարկեր իրեն հատկացված սահմանաչափերի շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է հիմնականում ներդրումային ռիսկերի կառավարման սկզբունքների, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի մշակման և կիրառման համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի ստորաբաժանման կողմից, որը գնահատում է ընթացակարգերի ամբողջականությունը, Բանկի գործունեության համապատասխանությունը գործող ընթացակարգերին, ինչպես նաև Բանկի կողմից իրականացվող գործառնությունների արդյունավետությունը և դրանց կատարելագործման հնարավորությունները: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է Բանկի

ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկների վերաբերյալ հաշվետվություն է ներկայացնում Բանկի Տնօրինությանն ու Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է ղեկավարությանը:

Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, ռիսկի աստիճանի փոփոխության և այլ ցուցանիշների վերաբերյալ:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթային դիրքերի կառավարման համար, ինչպես նաև ձեռք է բերում բանկային ռիսկերի համապարփակ, անշարժ և շարժական գույքի ապահովագրության վկայագրեր:

Բանկն ակտիվ կիրառում է ապահովումը, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

36.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել:

Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորվածություններ: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի խորհրդին:

36.1.1 Վարկերի որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքային պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 36.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշներ				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Ստանդարտ	27,746,794	-	-	27,746,794
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	27,746,794	-	-	27,746,794
Արժեզրկումից պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	27,746,794	-	-	27,746,794
<i>Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	6,884,968	-	-	6,884,968
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	6,884,968	-	-	6,884,968
Արժեզրկումից պահուստ	(60,294)	-	-	(60,294)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	6,824,674	-	-	6,824,674
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	17,940,675	-	-	17,940,675
Ստանդարտ	-	666,010	-	666,010
Ոչ ստանդարտ	-	33,522	-	33,522
Չաշխատող	-	-	794,614	794,614
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	17,940,675	699,532	794,614	19,434,821
Արժեզրկումից պահուստ	(507,814)	(158,410)	(737,182)	(1,403,406)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	17,432,861	541,122	57,432	18,031,415

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

Ներքին վարկանիշեր

Առևտրային վարկեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բարձր	96,520,169	-	-	96,520,169
Ստանդարտ	-	7,688,754	-	7,688,754
Ոչ ստանդարտ	-	117,993	-	117,993
Չաշխատող	-	-	5,972,743	5,972,743
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	96,520,169	7,806,747	5,972,743	110,299,659
Արժեզրկումից պահուստ	(1,808,677)	(592,095)	(2,432,078)	(4,832,850)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	94,711,492	7,214,652	3,540,665	105,466,809

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ

Ստանդարտ	63,265,237	-	-	63,265,237
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	63,265,237	-	-	63,265,237
Արժեզրկումից պահուստ	(200,532)	-	-	(200,532)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	63,064,705	-	-	63,064,705

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

Ստանդարտ	158,251,145	-	-	158,251,145
Հաշվեկշռային արժեք-իրական արժեք	158,251,145	-	-	158,251,145
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	(603,586)	-	-	(603,586)

Այլ ֆինանսական ակտիվներ

Ստանդարտ	224,478	-	-	224,478
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	224,478	-	-	224,478
Արժեզրկումից պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	224,478	-	-	224,478

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ

Ստանդարտ	12,959,281	-	-	12,959,281
	12,959,281	-	-	12,959,281
Արժեզրկումից պահուստ*	(29,195)	-	-	(29,195)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Ստանդարտ	24,334,127	-	-	24,334,127
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	24,334,127	-	-	24,334,127
Արժեզրկումից պահուստ	(5,168)	-	-	(5,168)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	24,328,959	-	-	24,328,959
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	2,118,629	-	-	2,118,629
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,118,629	-	-	2,118,629
Արժեզրկումից պահուստ	(46,543)	-	-	(46,543)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,072,086	-	-	2,072,086
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	15,821,815	-	-	15,821,815
Ստանդարտ	-	1,181,180	-	1,181,180
Չաշխատող	-	-	50,674	50,674
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	15,821,815	1,181,180	50,674	17,053,669
Արժեզրկումից պահուստ	(230,218)	(161,624)	(9,061)	(400,903)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	15,591,597	1,019,556	41,613	16,652,766
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	75,102,887	-	-	75,102,887
Ստանդարտ	-	6,167,837	-	6,167,837
Ոչ ստանդարտ	-	194,909	-	194,909
Չաշխատող	-	-	153,482	153,482
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	75,102,887	6,362,746	153,482	81,619,115
Արժեզրկումից պահուստ	(853,604)	(770,268)	(36,088)	(1,659,960)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	74,249,283	5,592,478	117,394	79,959,155
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	62,287,934	-	-	62,287,934
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	62,287,934	-	-	62,287,934
Արժեզրկումից պահուստ	(204,336)	-	-	(204,336)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	62,083,598	-	-	62,083,598

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	92,367,216	-	-	92,367,216
Հաշվեկշռային արժեք- իրական արժեք	92,367,216	-	-	92,367,216
Արժեզրկումից պահուստ	(353,580)	-	-	(353,580)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	103,391	-	-	103,391
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	103,391	-	-	103,391
Արժեզրկումից պահուստ	(3,412)	-	-	(3,412)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	99,979	-	-	99,979
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ</i>				
Ստանդարտ	9,280,008	-	-	9,280,008
	9,280,008	-	-	9,280,008
Արժեզրկումից պահուստ*	(29,794)	-	-	(29,794)

*Վերոնշյալ աղյուսակում վարկային պարտավորվածություններ և տրամադրված երաշխիքներում բացահայտված ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը վերաբերում է միայն տրամադրված երաշխիքներին: Վարկային պարտավորվածությունների՝ վճարային քարտերի և օվերդրաֆտների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը ներառված է վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում, քանի որ Բանկը չի կարող վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը տարանջատել ֆինանսական գործիքի բաղադրիչից և ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչել առանձին-առանձին:

36.1.2 Արժեզրկման գնահատում

2020թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք էական է աճել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո: Գնահատում կատարելիս, Բանկը օգտագործում է ֆինանսական գործիքի մարման ակնկալվող ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունները, այլ ոչ թե ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարի փոփոխությունները:

Պարտքային ռիսկի էական աճը որոշելու համար, Բանկը հաշվի է առնում ապագային միտված ինչպես քանակական, այնպես էլ ապագային միտված որակական չափանիշներ:

Այնուամենայնիվ, եթե ապագային միտված տեղեկատվությունը (ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային կերպով) հասանելի չէ առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի, Բանկը օգտագործում է ժամկետանց օրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը որոշելու համար, թե արդյոք առկա է պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչման պահից հետո:

Հաճախորդներին տրված վարկերի չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ: 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես դեֆոլտի հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտ («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքից, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես դեֆոլտային, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:
- Փորձաշրջանում գտնվող վարկեր. գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ վերանայման պահին աշխատող կամ վերանայման պահին չաշխատող, այն վարկերի համար, որոնք գտնվում են փորձաշրջանում (առողջացման ժամանակաշրջանից հետո ընկած ժամանակաշրջան): Միաժամանակ այդ վարկերը չպետք է ունենան 30 օրից ավել ժամկետանց օր կամ քիչ հավանական վճարման որևէ չափանիշ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների չափանիշներ

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները ներկայացված են հետևյալ պարագրաֆներում: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- 7 և ավել ժամկետանց օրեր հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար - Հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար 7 և ավել ժամկետանց օրերը վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում կորպորատիվ վարկանիշը: Վարկանշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's և Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում,

երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած BB մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ դեֆոլտի վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սովորեն վարկանիշին:

- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ: 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես դեֆոլտի հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտի հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - դեֆոլտի հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտ («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքի, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես դեֆոլտային, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:

Ներդրումային արժեթղթերի չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են արժեթղթերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները, որոնք բոլորն էլ որոշման մեջ ունեն հավասար կշիռ.

- 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության համեմատական փոփոխություն - 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես դեֆոլտի հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտի հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - դեֆոլտի հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում երկրի (սովորեն) վարկանիշը: Վարկանիշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's և Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած B2 մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ դեֆոլտի վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սովորեն վարկանիշին:

Հական վարթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Բանկի կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Բանկը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են դեֆոլտի ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական (հիմնականում ժամկետանց օրերով պայմանավորված) գործոններով, որոնք մատնանշում են դեֆոլտի ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է հաճախորդներին տրված վարկերի, վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորությունների համար միջին 12-ամսյա PD-ները ըստ յուրաքանչյուր վարկանիշի.

Հազար ՀՀ դրամ	Վարկանիշ	2020	2019
		12-ամսյա PD –ի միջակայք	12-ամսյա PD –ի միջակայք
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր	Բարձր	0.30-8.87%	3.14-10.04%
	Ստանդարտ	17.94-36.15%	21.87-52.07%
	Ոչ ստանդարտ	17.94-36.15%	21.87-52.07%
	Չաշխատող	98.36-100%	97.86-100%
Վարկեր կոմերցիոն հաճախորդներին	Բարձր	0.75-5.54%	0.25-5.50%
	Ստանդարտ	0.38-83.62%	3.51-85.75%
	Ոչ ստանդարտ	0.38-83.62%	3.51-85.75%
	Չաշխատող	96.64-100%	76.63-100%

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի գնահատման համակարգի քարտեզագրումը և գործընկերների արտաքին վարկանիշները.

Միջազգային արտաքին վարկանիշային գործակալության (S&P) վարկանիշ	Վարկանիշ	2020	2019
		12-ամսյա PD	12-ամսյա PD
AAA -ից A-	Բարձր	0.001-0.040%	0.001-0.040%
BBB+ -ից B-	Ստանդարտ	0.059-7.207%	0.052-7.480%
CCC+ to CC	Ոչ ստանդարտ	12.834-23.604%	13.385-29.130%
D	Չաշխատող	100%	100%

Խմբային կամ անհատական գնահատում

Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է անհատական կամ խմբային հիմունքներով: Ակտիվների դասերը, որտեղ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկները կատարվում են անհատական հիմունքներով, ներառում են.

- փուլ 3-ում գտնվող անհատապես նշանակալից վարկեր՝ ֆինանսական ակտիվների դասից անկախ,
- խոշոր և առանձնահատուկ վարկեր
- գանձապետական, առևտրային և միջբանկային հարաբերություններ, ինչպիսիք են բանկերում պահվող միջոցները, հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը և ամորտիզացված արժեքով/իրական արժեքով՝ այլ համապատասխան ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները,
- Մնացորդներ, որոնք դասակարգվել են որպես ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեգրված, եթե սկզբնական վարկը ապաճանաչվել է, իսկ նոր վարկը ճանաչվել է պարտքի վերականգնավորման արդյունքում:

Բանկը խմբավորում է ակտիվները, որոնց ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն հաշվարկվում անհատական հիմունքներով, ըստ համանման պարտքային ռիսկով առանձին դասերի՝ հիմնվելով վարկերի բնութագրերի վրա, ինչպես օրինակ՝

- վարկի տեսակը (կորպորատիվ, հիփոթեք, վարկային քարտ, սպառողական վարկ և այլն)
- հաճախորդի տեսակը (օրինակ՝ ֆիզիկական անձ կամ իրավաբանական անձ կամ ըստ տնտեսության ճյուղի),
- գրավի տեսակը (օրինակ՝ գույք, ստացվելիք գումարներ և այլն),
- արժույթ
- այլ բնորոշ հատկանիշներ:

Դեֆոլտի սահմանում և «առողջացում»

Բանկը համարում է ֆինանսական գործիքը դեֆոլտի ենթարկված, և, հետևաբար, Փուլ 3-ում դասակարգված (արժեգրված)՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պայմանագրային վճարումները 90 օր ժամկետանց են:

Բանկը միջբանկային հաշիվները համարում է դեֆոլտի ենթարկված և անհապաղ գործողություններ է կատարում, երբ պահանջվող վճարումները չեն կատարվում մինչև աշխատանքային օրվա ավարտը, ինչպես նշված է անհատական պայմանագրերով:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է: Նման իրադարձությունները ներառում են.

- դատավարություն, պարտքի հավաքագրման համար իրավական գործողությունների կատարում կամ հարկադիր կատարում,
- պարտապանի լիցենզիայի կասեցում,
- վարկառուն համարվում է համավարկառու, երբ հիմնական վարկառուն դեֆոլտում է,
- նույն մնացորդի բազմակի վերաձևակերպում,
- կան հիմնավոր մտավախություններ վարկառուի ապագա ունակության վերաբերյալ՝ կայուն և բավարար դրամական հոսքերի ստեղծման հետ կապված,
- վարկառուի վարկերի օգտագործման մակարդակը՝ վարկային լծակը, զգալիորեն ավելացել է կամ առկա են վարկային լծակի նման փոփոխության համար արդարացված սպասումներ. հաշվետու ժամանակահատվածում կապիտալը 50%-ով կրճատվել է վնասների պատճառով,
- պարտքերի ծածկման գործակիցը ցույց է տալիս, որ պարտքը կայուն չէ,

- հիմնական հաճախորդի կամ վարձակալի կորուստ,
- փոխկապակցված և կարևոր հաճախորդ դիմել է սնանկ ճանաչվելու համար,
- վերաճակերպում՝ վարկի զգալի մասի զիջմամբ,
- վարկային կազմակերպությունը սնանկության գործառույթ է սկսում փոխառուի նկատմամբ:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «առողջացած», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն երեք անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից որևէ մեկը բացակայել է: Ակտիվի՝ առողջանալուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է առողջացման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է պարտքային ռիսկի զգալի աճ: Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների «առողջացման» չափանիշն ավելի մեղմ է, քան վերանայված և չափատող պարտքերի վերաբերյալ 12-ամսյա պահանջը:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Բանկը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում՝ արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Բանկը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ կանխատեսվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ծախողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա Բանկի՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Բանկը «առողջացման» ժամանակաշրջան է սահմանում վերանայումից հետո ընկած 12-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է միայն վերանայված և չափատող պարտքերի համար (բացառելով արտոնյալ ժամանակահատվածը): Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վերանայումից անմիջապես հետո հնարավոր չէ որոշել ֆինանսական դժվարությունների առկայությունը՝ անհրաժեշտ է օգտագործել «առողջացման» ժամանակաշրջանը՝ որոշելու համար արդյոք պարտքն արդյունավետ է «առողջացել»: Այսպիսով, բոլոր վերանայված և չափատող պարտքերը վերանայումից հետո՝ «առողջացման» ժամանակաշրջանում, պետք է մնան 3-րդ փուլում, անկախ պարտավորության դրական դրսևորումից (ժամկետանց օրերի բացակայություն և այլն):

Բանկը փորձաշրջան է համարում «առողջացման» ժամանակաշրջանից հետո ընկած 24-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է վերանայված և աշխատող պարտքերի համար: Ակտիվը՝ որպես վերանայված և աշխատող պարտքեր դասակարգվելուց հետո շարունակում է մնալ առնվազն 24-ամսյա փորձաշրջանում որպես վերանայված:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- երկու տարվա փորձաշրջանն ավարտվում է այն օրը, երբ վերանայման պայմանագիրը համարվում է աշխատող.

- փորձաշրջանի ժամկետի առնվազն կեսի ընթացքում ոչ էական համարվող մայր գումարի կամ տոկոսագումարի կանոնավոր վճարումներ,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխությունները զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է 4.4.4 ծանոթագրությունում:

Դեֆոլտի հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կա՛մ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կա՛մ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի դեֆոլտ հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD)

LGD- ն որոշվում է այն գործոնների հիման վրա, որոնք ազդում են դեֆոլտից հետո իրականացվող վերականգնումների վրա: Դրանք տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- ապահովված ֆինանսական գործիքների համար սա առաջին հերթին հիմնված է գրավի տեսակի և դրա կանխատեսվող արժեքների, պարտադիր վաճառքների դեպքում շուկայական/հաշվեկշռային արժեքների պատմական զեղչերի, բռնագանձման ժամանակահատվածի և դիտարկվող փոխհատուցման ծախսերի վրա:
- Չապահովված ֆինանսական գործիքների դեպքում LGD- ն սովորաբար սահմանվում է ըստ գործիքի տեսակի՝ տարբեր փոխառուների վերականգնման սահմանափակ տարբերակման պատճառով: LGD-ի վրա ազդում է հավաքագրման ռազմավարությունը՝ ներառյալ պայմանագրային պարտքերի վաճառքը և գինը:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տրակ գտնվող գումար (EAD)

12-ամսյա և գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում EAD- ները որոշվում են ակնկալվող վճարումների հիման վրա, որը տարբերվում է ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- Պայմանագրային ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքների դեպքում դա հիմնված է փոխառուի կողմից 12 ամսվա կամ ամբողջ ժամկետի ընթացքում իրականացվելիք պայմանագրային մարումների վրա: Սա նաև ճշգրտվում է փոխառուի կողմից կատարվելիք ակնկալվող գերավճարներով: Հաշվարկի մեջ ներառվում են նաև վաղաժամկետ մարման/վերաֆինանսավորման հետ կապված ենթադրությունները:
- Վերականգնվող ֆինանսական գործիքի համար դեֆոլտի ռիսկին ենթարկվածությունը կանխորոշվում է՝ ընթացիկ մնացորդային հաշվեկշռին գումարելով «վարկի շրջանառելիության գործակիցը», ինչը հաշվի է առնում դեֆոլտի պահին մնացած սահմանաչափի ակնկալվող օգտագործումը: Այս ենթադրությունները տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի և ընթացիկ սահմանաչափերի օգտագործման՝ հիմնվելով Բանկի դեֆոլտների վերջին տվյալների վերլուծության վրա:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոտեցումը ներկայացվում է 4.4.6 ծանոթագրության գնահատումներում ու ենթադրություններում: Ամբողջականության և ճշգրտության ապահովման նպատակով Բանկը օգտագործում է տեղեկատվություն երրորդ կողմի աղբյուրներից (ՀԲ, ԿԲ, ՀՀ Կառավարություն և այլն): Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցության գնահատման նպատակով Բանկը որոշում է ընտրված մակրոտնտեսական գործոնների և կանխատեսված տարբեր սցենարների (բազային, լավատեսական և վատատեսական) կշիռները: Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա հաշվարկելու համար Բանկն օգտագործում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակ որպես ելակետային տվյալներ իր մոդելների համար, այդ թվում՝

- ՀՆԱ-ի աճ
- ՀՆԱ (արտահայտված ՀՀ դրամով)
- Զուտ ընթացիկ արտասահմանյան տրանսֆերտներ
- Գործազրկության մակարդակ
- Բանկի չափսատող վարկերի մասնաբաժինն ընդհանուր տրված վարկերում
- Առևտրի աճի տեմպ
- Արդյունաբերության աճի տեմպ
- Շինարարության աճի տեմպ
- Գյուղատնտեսության աճի տեմպ
- Անշարժ գույքի գները (միջին գինը Երևանում)

36.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Բանկերի ակտիվների մեծ մասը տեղաբաշխված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

36.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը նաև երաշխիքներ է ստանում մայր ընկերություններից իրենց դուստր ընկերությունների վարկերի համար: Ղեկավարությունը վերահսկում է գրավի շուկայական արժեքը և անհրաժեշտության դեպքում՝ ըստ հիմնական համաձայնագրի՝ պահանջում լրացուցիչ գրավ:

Բանկը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային

գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկերից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Անշարժ գույք	68,598,628	47,695,035
Շարժական գույք	13,634,964	3,770,991
ՀՀ կառավարության երաշխիքներ	10,348,387	10,440,915
Այլ կազմակերպությունների երաշխիքներ	9,990,875	19,661,656
Դրամական միջոցներ	7,437,933	3,906,869
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր և ներդրումային արժեթղթեր	10,265,675	7,285,768
Այլ	9,458,018	5,911,550
Ընդամենը վարկեր (համախառն)	129,734,480	98,672,784

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

36.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

36.2.1 Շուկայական ռիսկ՝ Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի հորիզոնը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում

են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ բնորոշված սվոպերի ազդեցությունները, 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոպի իրացման ժամկետների: Կապիտալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2020

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսա- դրույքներում	Տոկոսային եկամուտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+0.5	(15,236)	(5,501,265)	(5,516,501)
ԱՄՆ դոլար	+0.5	(33,924)	(358,883)	(392,807)
Ռուբլի	+0.5	(4,819)	-	(4,819)
ՀՀ դրամ	- 0.5	15,236	5,919,978	5,935,214
ԱՄՆ դոլար	- 0.5	33,924	369,389	403,313
Ռուբլի	- 0.5	4,819	-	4,819

Հազար ՀՀ դրամ

2019

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսա- դրույքներում	Տոկոսային եկամուտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+0.5	(21,370)	(2,785,996)	(2,807,366)
ԱՄՆ դոլար	+0.5	(25,071)	(359,402)	(384,473)
ՀՀ դրամ	- 0.5	21,370	2,984,906	3,006,276
ԱՄՆ դոլար	- 0.5	25,071	371,129	396,200

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական

կտրվածքով, և հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Արտարժույթ				
ՀՀ դրամ	5	266,271	5	(101,953)
Եվրո	3	(23,276)	3	(8,987)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ/ թանկարժեք մետաղներ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12,354,384	15,116,347	276,063	27,746,794
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,486,180	1,286,376	52,118	6,824,674
Հաճախորդներին տրված վարկեր	40,287,495	81,027,969	2,182,760	123,498,224
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	65,705,628	12,079,346	-	77,784,974
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	63,064,705	-	-	63,064,705
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	68,033,281	12,497,040	-	80,530,321
Այլ ակտիվներ	224,478	-	-	224,478
	255,156,151	122,007,078	2,510,941	379,674,170

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ/ թանկարժեք մետաղներ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	55,923,236	-	-	55,923,236
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23,821,829	24,978,730	2,022,833	50,823,392
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	84,017,923	50,191,058	491,240	134,700,221
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	28,567,415	36,344,490	-	64,911,905
Ստորադաս փոխառություն	8,064,438	5,762,149	-	13,826,587
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	126,176	-	-	126,176
Այլ պարտավորություններ	592,163	19,305	-	611,468
	201,113,180	117,295,732	2,514,073	320,922,985
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	2,808,844	(2,877,213)	-	(68,369)
Զուտ դիրք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	56,851,815	1,834,133	(3,132)	58,682,816
Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորու- թյուններ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին	9,348,462	3,610,819	-	12,959,281
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	172,128,280	103,970,401	1,532,753	277,631,434
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	110,726,921	106,311,395	1,526,620	218,564,936
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	561,147	(562,116)	-	(969)
Զուտ դիրք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	61,962,506	(2,903,110)	6,133	59,065,529
Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորու- թյուններ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին	5,941,225	3,338,783	-	9,280,008

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն, բայց ներառում է նաև ՏՀՀ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

36.3 Իրացվելիության դիսկ

Իրացվելիության դիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս դիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության դիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

	Աուդիտ չարված	
	2020, %	2019, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	52.94	57.83
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	533.46	568.53

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չգեղջված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 35-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	49,611,216	818,916	4,764,846	2,069,451	57,264,429	55,923,236
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,887,387	22,551,714	8,272,152	532,596	52,243,849	50,823,392
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	41,680,757	23,747,170	77,131,781	3,713,547	146,273,255	134,700,221
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,453,435	57,372,851	21,468,670	83,294,956	64,911,905
Ստորադաս փոխառություն	124,822	-	16,928,654	-	17,053,476	13,826,587
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	4,552	49,817	81,956	-	136,325	126,176
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	611,468	-	-	-	611,468	611,468
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	112,920,202	51,621,052	164,552,240	27,784,264	356,877,758	320,922,985
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Արտարժույթի սկոպ պայմանագրեր						
Ներհոսք	2,807,373	1,471	-	-	2,808,844	-
Արտահոսք	(2,875,669)	(1,545)	-	-	(2,877,214)	(68,369)
ՀՀ պետական պարտատոմսերի ֆորվարդ պայմանագրեր						
Արտահոսք	(339)	(7,763)	(32,640)	(51,763)	(92,505)	(100,415)
Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ	9,062,184	2,850,554	1,046,543	-	12,959,281	12,959,281

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	306,269	360,134	2,469,660	963,289	4,099,352	3,412,007
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21,891,029	16,623,055	10,458,133	736,458	49,708,675	47,734,267
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	28,991,763	14,360,686	69,656,767	26,705,155	139,714,371	120,840,386
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	51,945	3,500,118	30,566,891	6,992,567	41,111,521	32,489,020
Ստորադաս փոխառություն	119,095	1,359,885	16,432,666	-	17,911,646	13,353,624
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	3,040	33,440	90,756	-	127,236	107,755
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	552,873	75,004	-	-	627,877	627,877
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	51,916,014	36,312,322	129,674,873	35,397,469	253,300,678	218,564,936
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	9,280,008	-	-	-	9,280,008	-

36.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

37 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

2020

	Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպու- թյուններից	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություն	Վարձակա- լության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,412,007	15,748,747	32,489,020	13,353,624	107,755	65,111,153
Դրամային հոսքերից	3,423,162	494,293	28,098,352	-	(45,450)	31,970,357
Վճարումներ	(776,136)	(10,503,903)	(2,461,565)	-	(45,450)	(13,787,054)
Ստացված գումար	4,199,298	10,998,196	30,559,917	-	-	45,757,411
Ոչ դրամային հոսքերից	73,467	1,571,357	4,324,533	472,963	63,871	6,506,191
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	-	1,571,357	4,008,743	471,780	-	6,051,880
Վարձակալության ճշգրտում	-	-	-	-	43,006	43,006
Հաշվեգրված տոկոս	73,467	-	315,790	1,183	20,865	411,305
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,908,636	17,814,397	64,911,905	13,826,587	126,176	103,587,701

	Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպու- թյուններից	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություն	Վարձակա- լության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,653,438	4,732,024	27,173,064	13,398,279	-	47,956,805
ՖՀՄՍ 16-ի ներդրման ազդեցությունը (ծանոթ. 6)	-	-	-	-	130,759	130,759
<i>Դրամային հոսքերից</i>	<i>742,877</i>	<i>10,925,864</i>	<i>5,567,520</i>	<i>105</i>	<i>(36,480)</i>	<i>17,199,886</i>
Վճարումներ	(429,494)	(6,332,572)	(9,392,254)	105	(36,480)	(16,190,695)
Ստացված գումար	1,172,371	17,258,436	14,959,774	-	-	33,390,581
<i>Ոչ դրամային հոսքերից</i>	<i>15,692</i>	<i>90,859</i>	<i>(251,564)</i>	<i>(44,760)</i>	<i>13,476</i>	<i>(176,297)</i>
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	-	(26,581)	(297,939)	(44,760)	-	(369,280)
Հաշվեգրված տոկոս	15,692	117,440	46,375	-	13,476	192,983
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,412,007	15,748,747	32,489,020	13,353,624	107,755	65,111,153

38 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման և այլ պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հիմնական կապիտալ	54,796,362	42,337,304
Լրացուցիչ կապիտալ	15,874,930	12,701,191
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	70,671,292	55,038,495
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	413,789,383	275,836,967
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	17.08%	19.95%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվել է ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափ 30,000,000 հազար ՀՀ դրամ: